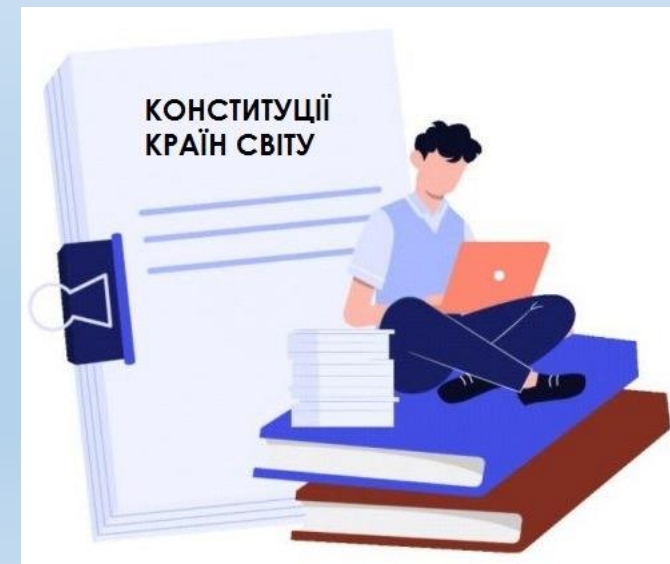

**Локальна демократія та
обов'язковість ухвалення
статутів територіальних
громад у контексті
законопроекту № 7283 та
досвіду зарубіжних
держав**

У статті 69 Конституції України встановлено, що народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії. Таким чином, конституційовано існування різних форм безпосередньої демократії та можливостей для їх законодавчої регламентації.

ДОСЛІДНИЦЬКА СЛУЖБА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

У конституційних актах зарубіжних держав використовуються різні підходи, різноманітні форми та структури місцевої демократії. В одних державах утверджується загальне право участі громадян у вирішенні місцевих справ, право на місцеве самоврядування. В інших – як, наприклад, у Хорватії, Словенії, Болгарії – громадянам гарантується право брати участь в управлінні місцевими справами через визначені форми місцевої демократії (референдум, загальні збори та ін.).

В Албанії, Бельгії, Болгарії, Іспанії, Італії, Польщі, Португалії, Угорщині, Франції, Хорватії, Чехії, Швейцарії на конституційному рівні закріплено інститут референдуму.

ДОСЛІДНИЦЬКА СЛУЖБА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

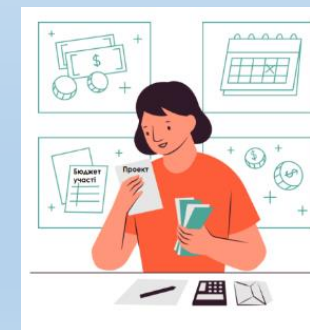
У спеціальних законах з питань місцевого врядування в зарубіжних державах регламентовано такі форми місцевого народовладдя: загальні збори (Болгарія, Італія, Північна Македонія, Польща, Угорщина, Хорватія, Чехія); місцеві ініціативи (Польща, Італія, Хорватія); громадські (публічні) слухання (Польща, Хорватія); консультації із громадськістю (Польща, Хорватія).

 Албанія	 Естонія	 Північна Македонія	 Словенія
 Бельгія	 Іспанія	 Польща	 Угорщина
 Болгарія	 Італія	 Португалія	 Франція
 Велика Британія	 Латвія	 Румунія	 Хорватія
 Греція	 Німеччина	 Словаччина	 Чехія

У Великій Британії та Іспанії широко використовується інститут електронних петицій.

«Бюджет участі» застосовується в Чехії.

Щодо зарубіжного досвіду в питаннях статутів територіальних громад, процедур, за якими вони приймаються, то відповідні положення передбачені законодавством більшості держав-членів Європейського Союзу. В європейських державах на конституційному (законодавчому) рівні адміністративно-територіальні одиниці наділяються правосуб'єктністю на різних рівнях: 1-й рівень (муніципалітети, комуни, гміни, територіальні громади) й у низці випадків – 2-й та 3-й рівні (райони, регіони).

У Чехії, Польщі, Франції, Італії, Латвії, Естонії, Греції та в інших державах територіальні громади (адміністративно-територіальні одиниці різних рівнів) є юридичними особами і функціонують на основі статутів. Законодавством окремих європейських держав передбачено обов'язковість прийняття статуту територіальної громади та його державної реєстрації (Греція, Франція).

В Італії на законодавчому рівні детально врегульовано питання статутів територіальних громад. Основний Закон Італії встановлює три їх види:

1) статuti автономних регіонів, які мають спеціальний статус (спеціальні статuti), є джерелами конституційного права, мають найвищу юридичну силу, особливу процедуру прийняття та забезпечують механізм захисту регіональних прерогатив, і держава не може в односторонньому порядку визначити будь-які зміни в розподілі повноважень між державою та регіоном;

2) звичайні статuti регіонів, які є джерелами права і мають таку саму юридичну силу, як і закони;

3) статuti муніципалітетів (комун), провінцій та столичних міст (метрополій), які є правовими актами й основою «статутної автономії» комун і провінцій, що гарантується Конституцією Італії.

У Конституції Хорватії закріплено принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову та її обмеження гарантованим правом на місцеве й регіональне самоврядування. Органи самоврядування мають право в рамках закону самостійно регулювати внутрішню організацію і сферу діяльності своїми статутами та пристосовувати їх до місцевих потреб і можливостей. У статутах визначається право громадян на участь в управлінні місцевими справами через збори, референдум та інші форми прийняття рішень.

Організація місцевого та регіонального самоврядування, сфера компетенції органів, інші питання, що мають важливе значення для їх функціонування, а також обов'язковість наявності статуту в муніципалітетах, містах та округах встановлюється Законом про місцеве та регіональне самоврядування.

Статут має регулювати сферу самоврядування та характеристики територіальних одиниць, організацію, повноваження та порядок діяльності органів самоврядування, спосіб взаємодії із громадянами, порядок проведення референдумів, організацію комунальних служб тощо.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: ВАОЛЕВСЬКА ЛЕСЯ АНАТОЛІВНА
Сертифікат: 248197DDFA8977E50400000058ADDA00993FB103
Дійсний до: 20.10.2023 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
22/17-2023/124085 від 08.06.2023

1212984

ДОСЛІДНИЦЬКА СЛУЖБА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Дякуємо за увагу!

Разом до перемоги!